

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Dtn
polletno 150 Dtn
celoletno 300 Dtn
za inozemstvo
mesečno 40 Dtn
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Dtn, za inozemstvo 140 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

SCLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
mal oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 1 D 2-50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Dtn
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mistika angl. socializma

Danes vlada na Angleškem delavska stranka. Sicer le z relativno večino, kar pomeni, da je vedno odvisna od ene ali druge opozicijske stranke, ki po tihih medsebojnih sporazumih ohranjata Mac Donaldov kabinet na vladi, — pač deloma tudi radi tega, ker ne liberalci ne konservativci ne bi želeli prevzeti v danih prilikah njegovega nasledstva. S tem pa še ni rečeno, da bi kljub znamenju angleškemu političnemu fair play-u delavska vlada ne imela prestajati ljutih parlamentarnih bojov. Resnica je pa tudi, da more delavska stranka tako v domači kakor zunanji politiki večkrat zaznamovati prav lepe uspehe.

Socialnodemokratske stranke na kontinentu in tudi drugod ne zamujajo prilike — tudi v naših socialističnih listih zasledujemo isto —, da delo in uspehe angleške Labour Party pripisujejo na rovaš socialni demokraciji ali vsaj socializmu. Toda pri tem gre za očividno zmoto, če ne naravnost potvorbo. Kajti, kakor smo že ponovno imeli priliko poudariti, ni angleška delavska stranka v splošnem evropskem pojmovanju socializma niti malo socialistična. Stranka že ustanovljena ni bila s tem namenom, da bi zastopala razredno stališče delavstva napram drugim ljudskim plastem, kar socialisti tudi sami priznavajo (O. Wertheimer, Das Antlitz der britischen Arbeiterpartei). Kdor je prebral zadnje Mac Donaldovo delo o socializmu (Socialism: Critical and constructive, London 1929) se je mogel dobro prepričati, da voditelji angleškega delavstva niso nikdar verjeli v avtoriteto in dogme Marxa, ker je mehanistično in zgolj materialistično pojmovanje človeške družbe docela tuje Angležu, ki ima preveč zdrav in naraven čut za organsko narodno skupnost. Voditelji angleškega delavstva so v boju z drugimi strankami pač prevzeli iz evropskega socializma nekaj tehničnih izrazov — a to je vse. Sicer pa so vsi idealističnega svetovnega nazora, ki zrejo potrebo delavskega boja docela v klicu po krščanski pravičnosti. Popolnoma v nasprotju s socialističnimi teoreti ki drugod, ki oznanjajo v prvi vrsti potrebo razrednega boja in jim je ideal bodočnosti diktatura proletarijata, se angleški delavec, ki sploh ne boji bitja proletarec, razvija povsem onstran evropskega marksističnega toka. Angleški delavec črpa osnove svojega mišljenja v prvi vrsti iz sv. pisma, ki ga najvišje spoštuje in je njegov ideal kraljestvo božje pravice na zemlji, vera, ki se pri nekaterih bolj fabijsko usmerjenih voditeljih stopnjuje v pravo apokaliptičnost. Nasproti Engelsovi izjavi, ki je klical: Mi nemški socialisti smo ponosni na to, da ne izhajamo le od Saint Simona, Fouriera, Owena, ampak tudi Kanta, Fichteja in Hegela — stoji Mac Donaldova izpoved: Bral sem Spencerja in poznam Hegela, pa bi se ne upal trditi, da je njuna filozofija pustila v meni kakle sledove.

V odlični francoski reviji »La vie intellectuelle« se g. Gaston Rabreau peča analitično z doktrino Angleške delavske stranke in prihaja do zaključka, da so osnove angleškega »socializma« v prvi vrsti verskega porekla. Pri svojem raziskavanju upošteva največ spise Ramsey Mac Donalda in Filipa Snowdena. Kako pojmuje Mac Donald angleški delavski pokret? »Naš socializem«, pravi, »je Credo vseh onih, ki priznavajo, da naj družba izboljšuje poedinca. Pusti naj mu svobodo. Vendar je sedanje gospodarstvo bodisi zemljiško bodisi z industrijskim kapitalom takega značaja, da mora trpeti nad seboj kontrolo družbe. Nismo za to, da se odpravi kapital in lastništvo zemlje, kar bi bila neumnost, odstraniti pa je treba »Sandlordec«, ki sprejemajo bogate rente, ne da bi kaj delali in kapitaliste, ki spravljajo denar, ne da bi morda vedeli, kje so njihove tovarne. Oblika kapitala in oblika zemljiškega lastništva se mora spremeniti a ne tako, da bi zatreli kapital ali zasebno lastnino. Vsak naj ima svoje orodje, svojo hišo in svoj svet. Mi nismo za neko nemogočo enakost, zato ker spoštujemo svobodo. Angleški socializem noče okrniti zasebnega interesa na uspehu, ker bi bilo to nesprejemljivo, ampak hoče le omejiti bohotno razraščanje sebičnih nagonov na škodo družbe. To bi bile glavne gospodarske smernice angleške delavske stranke, ki niso prav nič revolucionarne. Kdor zasleduje socialne pokrete, bo vedel, da gredo marsikateri katoliški sociologi mnogo dalje.

Kar zadeva odnosa do vere, je znan izrek Filipa Snowdena, ki je bil tudi sprejet v uradni strankin program: »Socializem se popolnoma nič ne vrti v versko prepričanje.« Toda znan je še drug izrek tega slavnega finančnika, ki sicer ni sprejet v uradni program stranke, a je motto njegove knjige: Socialism and Syndicalism: »Največ ljudi je pritegnilo v našo stranko prepričanje, da je sedanji družabni red nekrščanski in da naš socializem skuša vpostaviti družabni red, ki bo temeljil na osnovah krščanstva.« In na drugem mestu: »Ni mogoče ločiti vere in politike. V bodočnosti morajo biti verski in moralni principi bolj tesno aplicirani na družabno in industrijsko življenje.« Poglavlje pod

Nesoglasje med sveto Stolicco in politiko g. Mussolinija

Vatikan je odločno za ohranitev miru in za evropski sporazum — Fašizem prezira konkordat

Rim, 23. jun. Z ozirom na neprestano ponavljanje se refren mednarodnega frimasonskega časopisa, da vodi sveta Stolica politiko, vzporedno politiki fašizma, je treba odločno povedati, da je ta trditev neresnična in iz goloja sovraštva do vrhovnega vodstva Cerkve porojeno obrekovanje. Ne le, da je politika Vatikana čisto neodvisna od politike palače Venezia, ona je z njo baš v sedanjem momentu v mnogih oziirih celo v popolnem nasprotju.

»Osservatore Romano« je toplotno pozdravil Briandovo akcijo za Evropsko unijo. Vatikan je s tem javno pokazal, da ne odobrava politike fašizma, ki je vsa naperjena proti taki mirovni zvezi. V cerkvenih krogih vlada prepričanje, da so fašisti večji nasprotniki cerkvene politike kot so bili kdaj italijanski liberalci. Še tako ostri nastopi sv. Očeta proti bojevni vzgoji mladine niso nič izdali, fašizem v tem pogledu ne odneha. »Zupnijski list« neke rimske župnije je priobčil članek »Vojna ali mir?«, v katerem svari nek ugleden katoličan pred vojno propagando in graja »višje voditelje«, ki vojno povzdigujejo in jo vcepljajo mladini; gore so še razkopane, zemlja še napojena s krvjo in žrela pokopališče še niso polna bolesi in smrti. Kristus je učil, naj se ljubimo med seboj, krščanstvo pa kategorično zahteva, da naj se mednarodni spori rešijo sporazumno, ne pa z orožjem. »Volontà d'Italia«, glasilo bivših bojnikov je odgovorilo s surovim napadom, češ, naj se duhovniki brigajo za svetnike in naj pustijo vojake na miru.

Na vsak način se mora baš v sedanjem trenutku z vsem povdankom ugotoviti, da je sveta Stolica skrajno ogorčena radi hujškanja na vojno in stoji najodločneje na stališču, da naj se obstoječi spori med evropskimi državami rešijo s stališča absolutne ohranitve miru.

Vrhovno vodstvo Cerkve pa je tudi vznemirjeno radi notranjega položaja v Italiji. Znano je, da se je sv. Oče pokazal glede lateranske pogodbe, ki urejuje meje med Vatikanom in Italijo, tako popustljivega predvsem zavoljo konkordata; sv. Oče je skušal v konkordatu zagotoviti cerkvi v Italiji položaj, ki ji gre. V zadnjem času pa prihajajo z dežele vznemirljiva poročila, da je postal konkordat v rokah fašističnih glavarjev »chiffon de papier«, in trdi se, da so fašistični veljaki prejeli navodila, naj izvajajo v provinci svojo politiko ne glede na konkordat. Najhujši slučaj pa je sledeči:

V mestecu Bellanu ob Komskem jezeru, so fašisti postavili pred konfinajsko komisijo dva duhovnika pod obtožbo, da delujeta proti fašizmu. Milanski kardinal Schuster je zadevo preiskal in ugotovil, da sta duhovnika nedolžna. Radi tega se je odločno zavzel zanje in zahteval od državnega pravdnika, da tudi njega zasliši in mu v slučaju konfinaije dovoli spremiti duhovnika na otoke. — Kardinalov nastop je spravil fašiste v zadrego, popustili pa so le toliko, da sta bila duhovnika obsojena na konfinaicijo za krajši čas. Kardinal je nato poslal Mussoliniju po Vatikanu odločen protest. Ministrski predsednik je duhovnika pomilostil ter

odstavil občinskega načelnika in fašističnega tajnika v Bellanu. Kardinal Schuster pa se ni zadovoljil s pomilostitvijo, češ, da zahteva pravice ne pa milosti. Radi teh dogodkov tudi ni kardinal pozdravil Mussolinija ob njegovem prihodu v Milan. — Sv. Oče je poslal milanskemu kardinalu nekaj podpore za semenišče s posebnim spremnim pismom, v katerem se odločno pritožuje zoper to, da vlada konkordata ne izvaja.

Tudi nastop fašističnega komisarja v Gorici poslanca Basile-ja je treba spraviti v to zvezo. Barone Carlo Emanuele Basile ni navaden podeželski fašistični tajnik, ampak zavzema visoko mesto v fašistični hierarhiji in uživa polno zaupanje vodstva stranke. Znano je, da je ta gospod iztiral črnškega dekana iz župnišča in ga gnal pred slavalok, »da bo ljudstvo videlo, da se tudi duhovščina klanja fašističnim glavarjem«. V Cerknem je poslal baron Basile dva milicijska častnika po dekana, ker se mu ni prišel pokloniti. Podobno je postopal g. baron tudi v drugih vaseh, ki jih je obiskal. Z grožnjami so občinski načelniki spravili duhovnike pred naročene slavaloke, kar je cerkvene kroge umevno skrajno ogorčilo.

O kakšni »politični kooperaciji« med Vatikanom in Mussolinijem, kakor fantazirajo zlasti glasila francoskega svobodomislnega kartela, je več kot absurdno govoriti. Vatikanu je na srcu mednarodni mir in svoboda Cerkve ter njenih funkcionarjev: dve točki, proti katerima fašizem dosledno dela

Konferenca male antante

Odhod jug. delegacije — Izjava dr. Marinkoviča — Program dela — Tiskovna mala antanta

Belgrad, 23. jun. AA. Davi ob 7 je odpotoval jugoslovanski minister za zunanje zadeve Marinković na konferenco zunanjih ministrov držav male antante v Štrbskem Plesu. V njegovi odsotnosti ga bo nadomeščal minister brez listnice dr. Kosta Kumanudi. Na konferenco v Štrbskem Plesu bo nadalje odpotoval Konstantin Fotić, opolnomočeni minister v inozemstvu in generalni ravnatelj političnega oddelka ministrstva za zunanje zadeve. Dr. Marinkoviča spremlja njegov osebni tajnik Kosta Pavlovič.

Belgrad, 23. jun. u. Skupno z našo delegacijo so se odpeljali v Štrbske Pleso tukajšnji romunski poslanik Filodor, novi češkoslovski poslanik Flieger z soprogo. Na kolodvoru so bili višji uradniki zunanjega ministrstva in se poslovili od dr. Marinkoviča.

Dr. Marinković je pred odhodom dal izjavo, v kateri je o bližnjem sestanku male antante dejal, da je to redni sestanek, kakor vsi dosedanj. Na tem sestanku se bo verjetno tudi določilo, da se sestanki male antante vršijo vsako leto v določenem času.

Štrbske Pleso, 23. jun. p. Danes predpoldne se je na svečan način otvorila konferenca tiskovne male antante. Konferenca traja danes in jutri. Pojutritšnjem prične konferenca zunanjih ministrov držav male antante. Jugoslovanski minister dr. Vojta Marinković in romunski zunanji minister Mironescu prideta sem jutri zvečer. Češkoslovski zunanji minister dr. Beneš je prišel včeraj, da kot domačini sprejme oba ministra Marinkoviča in Mironesca in da pozdravi časnika.

Današnja konferenca časnikov je s svečanim govorom otvoril predsednik češkoslovškega nacionalnega komiteja tiskovne male antante Svichowski. On je v svojem govoru pozdravil tovariše iz ostalih držav male antante. Naglasil je važnost sodelovanja tiska na uvrščavanju trajnosti miru, ki je glavni cilj male antante. Nato se je prešlo na delo, ki je trajalo ves dan. Opoldne je bil časnikarjem prirejen banket.

Na dnevnem redu je vprašanje ustanovitve stalnega tajništva tiskovne male antante na Dunaju.

Zvečer ob 8 je prispel zunanji minister ro-

munski Mironescu. Jutri opoldne se pričakuje prihod dr. Marinkoviča.

Politična konferenca ministrov male antante se bo pričela v sredo ob 10 dopoldne.

Dnevni red

te konference je tale:

1. Obči pregled mednarodnega političnega položaja.
 2. Ugotovitev rezultatov po Haaskem in Pariškem reparacijskem sporazumu.
 3. Gospodarski položaj ekonomske male antante, ki še ni dosegla vidnih rezultatov.
- V češkoslovških in romunskih časnikarskih krogih se trdi, da se je dala na dnevni red tudi akcija Madžarske, da se Karlov sin Oton proglasi za kralja Madžarske. Temu vprašanju se bo posvetila posebna pozornost.

Pariz, 23. jun. x. Francoski listi z velikim zanimanjem pričakujejo konferenco male antante v Štrbskem Plesu. posebno v zvezi z Briandovim memorandumom, z vrnitvijo Karla v Romunijo in z aktivnim gibanjem madžarskih monarhistov. »Petit Parisien« in »Temps« soglasno poudarjata, da ni nobenega dvoma, da bodo države male antante sprejele Briandov memorandum, da pa je samo po sebi umevno, da bodo to storile z izrecnim pridržkom, da se pod nobenim pogojem ne smejo kršiti obstoječe razsodiščne pogodbe. Glede povratka Karla pravi »Temps«, da povratek nikakor ne bo motil tesnih odnosov Romunije z malo antanto. To izhaja tudi iz govorov kralja Karla, da je neobhodno potrebno, da Romunija slejkoprej z vsjo aktivnostjo ostane pri mali antanti.

Proti brezposelnosti

London, 23. jun. x. V tekočem tednu so se vršili prvi razgovori med Lloydom Georgeom in MacDonaldom o zasilnem programu za pobijanje brezposelnosti. Kot zasilne odredbe se predlagajo: naseljevanje industrijskih delavcev na deželi, reorganizacija prodaje poljskih pridelkov, hitrejša zidanje stanovanj z državno podporo, graditev cest in meliorizacija pustih krajev.

ma v nasprotju s socialno demokracijo, ki šele po zmagi nad krščanstvom vidi uresničenje svojih materialističnih zamisli. Ravno zato je angleška delavska stranka tudi katoličanom simpatična in se tudi po večini udeležuje v njenih vrstah. Je pa v stranki več struj, — tudi marksistom prijazna struja. Tudi je delavska stranka pri svojih političnih odločitvah odvisna, kar že omenjeno, od ostalih strank. Ti politični momenti jo čisto vodijo do ukrepov, s katerimi katoličani seveda ne soglašajo in proti katerim se morajo boriti.

Neresnične vesti

Pariz, 23. jun. d. Vesti, ki se te dni širijo o neposredni vojni nevarnosti, češ, da stojimo pred izbruhom vojne med Francijo in Italijo, so brez vsake podlage. Med obema državama obstoja sicer diplomatski spori, ki pa nikakor ni tak, da bi se smelo misliti na eventualnost konflikta z orožjem. Vse podobne vesti so ali plod prebujne domišljije ali pa se širijo s slabim namenom. Nobena država v Evropi ne želi vojne, ker so vsi državniki edini v tem, da bi pomnila popolni razpad Evrope, naval azijskih barbarov in konec kulture. Odgovorni činitelji državne politike se trudijo, da se obstoječi spori, naj bodo še tako težki, v mirnem medsebojnem sporazumu rešijo, tembolj, ker jih gospodarska politika Amerike sili k solidarni obrambi skupnih interesov Evrope. Bojzani pred vojno nima nobene resnične podlage. Kar tiče specielno Francijo, je njena skrb slejkoprej obrnjena na ohranitev in utrditev miru, čemur njena skrb za državno obrambo nikakor ne nasprotuje.

Španija se vrne k demokraciji

Pariz, 23. jun. x. Španski kralj Alfonz, ki se sedaj nahaja v Parizu, je imel včeraj daljši razgovor z bivšim španskim zunanjim ministrom Santiago Albom, ki je določen, da po novih volitvah na španskem prevzame mesto ministrskega predsednika. Sporazumel se je že z voditeljem liberalne stranke Romanonesom, da prevzame mesto predsednika poslanske zbornice, in z voditeljem konservativne stranke Alhuzema, da prevzame predsedstvo v senatu. Tudi z voditeljem katoliške neodvisne stranke, donom Francesco Compo, se je po hudih političnih bojih sporazumel. Kralju se je Alba brez pridržka izjavil za radikalno revizijo ustave. V Španiji je treba vpostaviti demokratičen in parlamentaren režim, kakršen je v Angliji in Belgiji.

Pariz, 23. jun. AA. Havas poroča, da je španski kralj odpotoval z avtomobilom v Boulogne sur-Mer, kjer se bo vkrcal na ladjo, ki vozi med Boulognem in Doverom. Iz Dovra odide španski kralj v London.

Madrid, 23. junija. AA. Po vesteh uradnega izvora je danes 40.000 deltveev v Sevilli proglasile splošno stavko.

Izjava kralja Karola

Pariz, 23. jun. AA. »Le Matin« priobčuje izjavo intimnega prijatelja romunskega kralja Karola, ki pravi, da se je romunski kralj vrnil v Kukarešto brez vsakršne pomoči in da njegova akcija ni bila dogovorjena.

Dunajska vremenska napoved: Zelo toplo. — Večja verjetnost neviht.

Zagrebska vremenska napoved: Napol oblačno, zmerno toplo.

Katoliško gibanje na Češkem

V prvih letih po zedinjenju so čl. nasprotniki katoličanstva uporabljali v svojem boju predvsem surovo silo, ki ji je zrahljalo tla že desetletno ideološko delo čeških brezvercev. V tej dobi so jemali katoličanom pravice zlasti v parlamentu s krivično zakonodajo in z izrabljanjem državnih oblastev. Tedaj je nastopila čl. Ljudska stranka kot rešiteljica. Zaustavilo je nadaljnje naglo prodiranje svobodomiselstva in zbiral tiste državljane, ki so bili voljni izvojevati v parlamentu katoličanom njihove odvzete pravice. Ker je prva in edina dvignila zastavo obrambe, si je pridobila simpatije vseh katoličanov. Zato ni bilo nič čudnega, če si je čl. Orel izvolil predsednika čl. Ljudske stranke tudi za svojega predsednika.

Politično delo in zunanjo obrambo pa spremlja tudi notranja rast v temeljiti verski poglobitvi, ki naj zajame, če mogoče, tiste kroge izven Lidove stranke. Katoliška akcija med Čehi si kriči pot po lagoma, a zato tem bolj previdno. Skoraj popolnoma v okrilju in duhu Katoliške akcije deluje Združeno katoliško mladino (Sdružení katolické mládeže), ki je predvsem verskovzgojna in prosvetna organizacija. Sedaj ima 407 društev z 11.532 člani. Samo lansko leto se je osnovalo 75 novih društev. Versko življenje vzorno vodi duhovni vodja jezuit Pelikán. Posrečilo se mu je organizirati Eucharistično ligo, katere člani prejemajo mesečno sv. obhajilo. Viteški zbor sv. Václava, to je fantje, ki tedensko prejemajo sv. zakramente, šteje sedaj že nad 2500 članov. Posebno pozornost je posvetil duhovnim vajam v domovih duhovnih vaj. V Želínu se je n. pr. vršilo nekaj tečajev duhovnih vaj, a vendar niso mogli priti na vrsto vsi prijavljeni. Da Združeno ni pozivalo tudi v prosvetnem oziru, dokazuje nad 2100 predavanj, 3660 sestankov, 382 gledaliških predstav in 332 zabav in akademij. Značilno je, da je med člani razen 37 odstotkov kmetijske mladine 10 odstotkov tovarniških delavcev in 35 odstotkov obrtniškega narasčaja.

Vse govorjenje o katoliški akciji bi se razblinilo v nič, če ne bi napredovalo gibanje za duhovne vaje. Kakor so utrjevali in bolnemu telesu potrebne toplote in kopališča, tako so našim ranjenim dušam potrebne toplote duhovnih vaj za lastno ozdravljenje in za zbiranje sil za apostolsko delo. Zato se vrši za češke katoličane samo v juniju in juliju v 14 domovih 35 tečajev duhovnih vaj.

Svojevrstno gibanje je krog izobražencev, ki se zbira okoli nabožne revije »Na globino«, ki jo izdajajo olomuški dominikanci. Pred petimi leti je začel izhajati ta časopis, ki si je stavil nalogo poglobiti versko življenje izobraženstva. V začetku je imel 1500 naročnikov, sedaj jih ima nad štiri tisoč. Olomuški dominikanci so delali tiho pet let, izdajali časopis, ki so ga spremljale res krasne knjige nabožne vsebine. Tako se je počasi tvorilo občestvo ljudi, ki hočejo duhovno rasti in s spoznavanjem in doživljanjem Boga še podžigati svojo ljubezen do Njega. Danes ima list »Na globino« svoje čitatelje in pristaje v vseh mestih. Prihodnji mesec se zbore čitatelji časopisa »Na hlubinu« na svoj prvi sestanek v Prago. Ko so tako sebe že malo prevrnili v Kristu, se hočejo porazgovoriti o verskih problemih in o verskih nalogah bodočnosti. Zlasti na Češkem, kjer je potreba največja, bodo ji posamezni apostoli tvorili majhne stanice, ki bodo prirejale verske konference, in sicer na tak način, kateri najbolj odgovarja sedanjemu človeku, razjedemu od skrbi za kruh, od verskih dvomov in borb. Brez dvoma bo ta način katoliške akcije rodil lepe uspehe.

—b—

Volitve na Saškem

Dresden, 23. jun. x. Včerajšnje deželne volitve na Saškem so pokazale, kakor je bilo pričakovati, močen porast glasov narodnih socialistov od 134.000 na 377.000. Narodni socialisti dobijo 9 novih mandatov in bodo prišli v novi deželni zbor s 14 poslanci. Največ je izgubila nemška ljudska stranka, ki je izgubila 5 mandatov, in nemški nacionalisti, ki so izgubili 3 mandate. Razdelitev mandatov je sedaj sledeča: socialni demokrati 32 (prej 33), komunisti 15 (14), stari socialisti 0 (2), gospodarska stranka 10 (11), Landbund 5 (5), demokrati 3 (4), Aufwärtlerji, ki hočejo izvršiti valorizacijo vojnih posojil 2 (3), narodni nacionalisti 2 (0), krščansko socialna ljudska delavnost 2 (0). Po tem skupnem rezultatu ima velika koalicijska, ki je v prejšnjem deželnem zboru razpolagala s 50 izmed 96 mandatov, sedaj samo še 43 mandatov. Zato ne bo več mogla sestaviti večine. Na podlagi novih rezultatov je dana možnost koalicijske sredine s pomočjo gospodarske stranke, ki bi razpolagala s 53 mandati.

Avtocesta Calais-Carigrad

London, 23. jun. x. Angleška avtomobilska zveza se zavzema za to, da se ustvari velika prometna cesta od Calaisa do Carigrada preko Bruslja, Koblenza, Frankfurt, Nürnberga, Dunaja, Budimpešte, Beograda in Sofije. Z vsemi tozadevnimi državami je prišlo do dogovora, da se bo ta cesta v vseh delih gradila enakomerno in zavarovala proti vseh. Več tisoč nevarnih točk in ovinkov se bo odstranilo in vsi prehodi preko železniških prog preurediti z nadvozom ali podvozom.

Največja ladja sveta

Pariz, 23. jun. x. Družba Compagnie Generale Transatlantique je po dolgem študiju sestavila načrt za zgraditev novega ogromnega parnika, ki bo dolg 301 m, širok 32 m in segal pod vodo 11.50 m. To bo največja ladja sveta in se bo začela graditi prihodnjo spomlad.

Madjari pripravljajo vrnitev Habsburžanov

Skrivnostna pot Bethlena v Rim — Francija proti — Madjarški dementi

Rim 23. jun. x. Madjarški ministrski predsednik grof Bethlen je včeraj čisto na tihem prišel v Rim, kjer listi tudi danes z nobeno besedico ne omenjajo njegovega prihoda. Bethlen bo menda kmalu zapustil Rim in se vrnil v Budimpešto.

Pariz, 23. junija. x. Glede vrnitve Otona na madžarski prestol se večina francoskih listov izjavlja v odklonilnem smislu. »Temps« izjavlja s očitnim svarilom, da v primeru, če bi na Madžarskem obstajala močna struja za kronanje Otona, ta problem v sedanjem času nikakor ne sme postati aktualen. Vprašanje madžarskega kralja se sme rešiti samo z izrecnim pristankom vseh treh držav Male antante. Upati je, da bo Madžarska spoznala možnosti, ki se ji nudijo baš sedaj za politiko sprave z Malo antanto, in da je ne bo ogrožala z nepremišljenimi pustolovščinami.

Ustavni načrt za Indijo

Reorganizacija Indije na federativni podlagi

London, 23. jun. x. Danes je bil objavljen drugi del poročila Simonove komisije. Najvažnejši predlogi so: Zgraditev samouprav provinc. Vsaka indijska provinca se ima v bodočem upravljati po guvernerju in kabinetu, sestavljenem iz Indijcev, ali Indijcev in Angležev. Provincijalni parlamenti dobijo večje število poslancev. Število volilnih upravičencev se potroji, med njimi je tudi več kategorij žensk. V vsakem parlamentu je več mandatov pridržanih zastopnikom paričev. Če zakonodajno delo v provincijalnih parlamentih ne uspeva, ima guverner pravico, da naredbenim po-

Budimpešta, 23. junija. AA. Madžarska telegrafska agencija poroča: V zvezi z vprašanjem madžarskega prestola širi češkoslovaški socialistični organ »Právo Lidu« v zadnjem času razne tendenčne vesti. V dobro informiranih krogih izjavljajo, da so vse te vesti kombinacije, ki so nastale v zvezi z vprašanjem madžarskega prestola, kakor tudi one kombinacije glede vloge, ki jo pripisujejo italijanski vojski za primer vzpostavitve monarhije, popolnoma izmišljene. Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen je, ko se je mudil v Londonu, samoglasil, da vprašanje nastajajo na Madžarske mni aktualen. Stališče madžarske vlade v tem vprašanju je ostalo neizpremenjeno. Zato služijo vsi glasovi o vzpostavitvi monarhije na Madžarskem samo prozornim in tendenčnim smotrom.

tom izda potrebne odredbe, tako posebno glede izterjavanja davkov. Birma se loči iz skupnosti, severozapadne province in Beludžistan pa postane samoupravne. Zakonodajni zbor v Delhiju postane zvezni parlament. Poslance v zvezni parlament volijo provincijalni parlamenti. Poleg poslanske zbornice ostane indijski državni svet kot zgornja zbornica. Podkralj vlada Indijo s kabineto, ki ga imenuje sam. Kot cilj indijskega ustavnega razvoja označuje Simonovo poročilo kot »državno zvezo indijskih provinc in malih držav«.

Lord Strickland razkrinkan

Globok utis vatikanske Bele knjige

London, 22. jun. d. Razne alarmantne vesti, ki so se te dni širile o Malti, se dementujejo. Angleška vlada še ni ničesar ukrenila glede rešitve malteškega vprašanja, dasi je zelo verjetno, da se bo ustava za dve leti uknila, medtem pa se bo otok upravljal kot kolonija krone.

Ni res, da bi se bila vlada postavila na stališče lorda Stricklanda. Ako se ustava ukine, bo lord Strickland naveden privatje. Ni nobenega govora, da bi britanska vlada hotela voditi kakšno borbo proti škofom in kleru na Malti.

V angleški javnosti je bela knjiga Vatikana napravila zelo globok vtis. Vsi listi priobčujejo iz nje dolge kolone. Največjo senzacijo pomeni objava poročila monsignora Robinsona o razmerah na Malti. Lord Strickland je bil namreč dozdaj trdil, da je sv. Stolica v svojem postopanju v malteških zadevah opirala na poročila drugih pristaških oseb, zdaj pa je evidentno, da se je Vatikan držal nepristranskega poročila delegata, imenovanega v sporazumu z angleško vlado.

Monsignor Robinson v tem svojem poročilu pravi, da je Malta pod režimom lorda Stricklanda

podvržena pravemu terorju, da je svoboda besede onemogočena, da je parlament brezpomembna lutka, da je justica strahovana in da se Cerkev ter katoliška vera ne kaznuje napada in sramoti.

Angleška javnost z velikim zadovoljstvom navaja besede bele knjige, v katerih se izraža upanje, da zaradi diskusije o Malti ne bodo trpeli prisilni odnosi, ki vladajo med sv. Stolicco in britansko vlado.

Podčrtuje se tudi, da sv. Stolica ponovno izjavlja, da se ne bo razgovarjala z malteško vlado, dokler ji bo na čelu lord Strickland.

Stanje na Malti

London, 23. jun. AA. Odločitev vlade glede na vladno obliko na otoku Malti v času izrednega stanja še ni objavljena. Dobro poučeni krogi na Malti poročajo, da se bo stanje, ki je nastalo z najnovejšo odredbo, ki ustavlja volitve, nadaljevalo. Mnogo se razpravlja o tem, ali bodo ostali ministri v času izrednega stanja še nadalje na vladi ali pa se bodo vodili vladni posli brez njih.

Bolgarska vlada nastopila proti makedonstvuščim

Sofija, 23. jun. x. Ponoči v soboto in nedeljo je policija v Sofiji menadoma izvršila obsirne racije proti macedonskim revolucionarjem in aretirala mnogo oseb. Med aretiranci se nahajajo tudi prominentne macedonske osebnosti, tako bivši poslanec Kušev in član macedonskega narodnega komiteja Gerasimov. Aretirance bodo internirali v krajih ob Crnem morju. Preden so se izvršile te aretacije, je bilo v zadnjih dneh več zaupnih posvetov.

Heimwehr se umika?

Dunaj, 23. jun. 1. Princ Starhemberg, vodja Heimwehra Zgornje Avstrije, je v nekem govoru v Linzu izjavil, da ni res, da bi se bil Heimwehr obvezal restavrirati habsburško dinastijo. Vprašanje monarhije ali republike za enkrat Heimwehra ne interesira. Ko se bo ustanovila nova država, bo ljudstvo odločilo, ali ima rajši monarhijo ali republiko. Kar tiče rajha, je Heimwehr za priključitev k federativni vsenemški državi, ne pa k centralistični velepruski državi. Vprašanje Habsburžanov še

vanj med zunanjim ministrom, vojnim ministrom, sofijskim mestnim komandantom in polic. šefom. Listi pišejo, da so te aretacije v zvezi z zadnjim bombnim atentatom v Nišu, radi katerih je jugoslovanska vlada zopet izročila v Sofiji seznam oseb, ki delujejo v obmejnih krajih. Tako bolgarska vlada, kakor tudi jugoslovansko poslanstvo odločno zanikata, da bi obstojal še kak drug seznam, kakor oni, ki se je izročil meseca marca po pirotskem atentatu.

Italija v stiski

Z govori si skušajo pomagati preko grozeče gospodarske krize

Rim, 23. jun. p. Zveza fašističnih industrijalcev in institut za zunanjo trgovino sta imela več sej, na katerih se je razpravljalo o gospodarskem položaju v zvezi z najnovejšimi carinskimi ukrepi, ki jih je Amerika napravila. Rimska poročevalska agencija je zvedela, da bo Italija v sporazumu z vsemi financirani in trgovskimi krogi začela z energično akcijo, da se zaščiti pred posledicami ameriških ukrepov. Obstojna nevarnost, da se bodo po zatvoritvi tržišč evropskih industrij pričeli prodajati predmeti iz evropskih držav in sicer baš iz tistih, ki ne bi mogle najti prodajnega trga v Ameriki. Proti tej nevarnosti bodo industrijalci ukrenili vse potrebno. V tem smislu so predložili posebno vlogo fašistični vladi.

Razven nerove v italijanskem tisku se opaža velika vznemirjenost tudi radi vojaških ukrepov, ki jih je, kakor navaja, Francija podvzela. Današnji listi prinašajo obsirna poročila o manevrih francoske kopne vojske in mornarice v področju Tunisa.

Obče razpoloženje v Italiji je zelo napeto. To najbolj priča tudi najnovejši govor glavnega tajnika fašistične stranke Turattija, ki je odkrito vrgel rokavice vsemu svetu. Na kongresu zveze vojnih borcev v Bologni je v svojem govoru naglasil, da bo fašizem zastavil vse svoje sile in da bo fašistična revolucija dosegla svoje cilje. »Čutilimo, da je naša revolucija že izpopnila svoj političen cilj in sedaj mora doseči tudi svoje naravne cilje. Gospodarska borba je težka. Tu je treba vztrajati in se neprestano boriti in žrtvovati. Kajti samo tako je mogoče priti do gospodarske svobode. V Ameriki se ruši bogastvo bančnih tržišč. Niti Angleški ni lahko, ko po londonskih ulicah neprestano prihajajo sprevidi brezposelnih delavcev. Tudi bogata Francija si prizadeva, da reši svoje varčevalce in ogrožene prihranke gospodarskih krogov. Mi največ trpimo radi tega, ker so drugi narodi, katerim smo dajali s polno roko v težkih časih vojne, sedaj postali nepriljubljeni upniki, ki niso s tem zadovoljni, ker so nas prisilili, da jim

Premestitve

Belgrad, 23. junija. AA. Z odlokom ministra notranjih del in predsednika vlade generala Petra Živkovića so premeščeni:

Franjo A. Verbič, višji pristav sreskega načelstva ljubljanskega sresa, h kraljevski banski upravi dravske banovine v 1/7.

Franc Šink, pristav kraljevske banske uprave dravske banovine, k sreskemu načelstvu ljubljanskega sresa v 1/8.

Omar Skale, pristav sreskega načelstva v Novem mestu, k sreskemu načelstvu v Litiji v 1/8.

Stefan Törnár, politično-upravni pripravnik kr. banske uprave dravske banovine, k sreskemu načelstvu v Novem mestu v 1/8.

Boris Modrijan, politično-upravni pripravnik sreskega načelstva v Ljubljani, h kr. banski upravi dravske banovine v 1/8.

Sokolski zlet

Belgrad, 23. jun. m. Danes dopoldne so se na tukajšnjem stadionu pričele tekme za vseslovensko in jugoslovansko sokolsko prvenstvo. Na tekmi sodelujejo tudi češkoslovaški Sokoli.

„Vrbas“ cigarete

Belgrad, 23. jun. AA. Te dni je uprava državnih monopolov dala v promet novo vrsto cigaret, ki se bodo imenoval »Vrbas«. Te cigarete bodo nato v juliju in avgustu izročene v promet tudi po ostalih krajih naše države. Nove cigarete bodo prodajali po 4 Din za škatlico z 10 komadi. Nadalje so bile izročene v promet cigarete »Drinac« v škatlicah po 20 komadov, kakor so doslej prodajali cigarete »Vardare«.

Belgrajske vesti

Belgrad, 23. jun. z. S prvim julijem stopi v veljavo nova izseljeniška kvota. Sedaj imamo 400 kvotnih viz, in sicer 200 za ameriški konzulat v Zagrebu in 200 v Belgradu. Od tega časa bodo bani dostavili ministrstvu popis vseh viz, ki so jim bila predložena na njihovem ozemlju.

Belgrad, 23. jun. AA. Novo postavljeni reis ul ulema je položil 14. t. m. prispego pred ministrom pravde. Takoj nato je bil sprejet od Nj. Vel. kralja. Reis ul ulema se je zahvalil Nj. Vel. za visoko imenovanje. Reis ul ulema je naposled sprejel predsednik ministrskega sveta.

Balkanski zdravniki in naše zdravst. ustanove

Ljubljana, 23. junija.

V nedeljski številki smo priobčili poročilo o prihodu higijenske delegacije Društva Narodov, ki je pregledala zdravstvene ustanove v Romuniji in je sedaj na potovanju po Jugoslaviji.

Točno po programu se je vsa delegacija v soboto ob štirih popoldne odpeljala z mestnim avtobusom v Lukovico. Tja grede so si zdravniki ogledali še »Beneške toplote«, to je štirinovo kopališče na Ježici. Gostje so pri tej priliki izrazili zažudenje, da vidijo na svojem potovanju po Sloveniji toliko raznovrstnih kopališč in da se ljudje prav povsod kopeljejo, kjer je le voda. Ugajalo jim je tudi, da so že sedaj, ko je šele junija, ljudje že vsi ogoreni.

V Lukovici so si ogledali zdravstveni dom in obenem proučili asanacijo vasi, ki je l. 1924, in 1925. izvršil Higijenski zavod v Ljubljani. Vse naprave jim je pri tem razkazoval ter jim tolmačil direktor tega zavoda dr. Pirc. V Lukovici so se gostje ustavili pri Vidicu, kjer so se okrepčali s surovimi kranskimi klobasami. Iz Lukovice so se vrnili v Ljubljano. Nazaj grede so se ustavili v Stožicah in si tam ogledali eno novih delavskih hišic. Zanimali so se zlasti za notranjo razdelitev hišnih prostorov in na kaj slovenski človek posebno pazi v hiši. Ugotovili so, da je kljub majhni hišici, v njej dovolj prostora za eno družinico. Zvečer so gostje odšli na Bellevue. Tam so občudovali krasen razgled, hladeči rožniški zrak in pa prijetno zabavo.

V nedeljo zjutraj so se nameravali naravnost odpeljati na Gorenjsko. Ustavila pa jih je franciškanska procesija, ki jih je, — po večini pravoslavne —, zelo zanimala. Zelo so jim ugajale slovenske narodne noše. Ob pol devetih so se pripeljali z avtomobili v Krekovo gosposkiško šolo v Zgornji Šiški. Sprejela jih je ravnateljica prednica s. Vida z voditeljico šole s. Adelindo. Sestre so jim prav podrobno razkazale vse zavod in jim opisali ustroj šole. Najbolj všeč je bil gostom internat zaradi snaznosti in pa prostornost vse zgradbe. Presenetila jih je tudi razstava ročnih del, ki so jo zbrale gojenke med šolskim letom in pa razstava otrok iz zavetišča.

Iz te gosposkiške šole so se gostje odpeljali do nove dravelske šole, kjer jih je sprejel župan Zakotnik z obema ravnateljema šole. Med gosti je prevladovalo mnenje, da tako imenitna šola ne more biti splošen tip šole. Občudovali pa so veliko odličnost obine, ki je zgradila šolo kar na lastne stroške in si napravila velike izdatke. Zanimali so se za notranjo ureditev razredov, ki je svojevrstna in zelo higijenična.

Skozi št. Vid in Tacen so se gostje odpeljali v Smlednik. Tam so si ogledali mali vodovod, ki ga je lani zgradil higijenski zavod s pomočjo vaščanov. Ta vodovod je dolg 500 metrov, letos pa ga bodo podaljšali še za 200 metrov. Nato so se gostje odpeljali v Predoslje, kjer so si ogledali mlekarino in sirarno. Sprejel jih je g. Zupan, vodja zadruge. Razložil jim je ustroj zadržnih mlekarin in način sprejemanja in oddajanja mleka. Gostje so tudi poskusili izdelke mlekarne.

Pot je goste vodila nato naravnost v Trzic, kjer jih je v zdravstvenem domu pozdravil mestni župan g. Lončar. Ogledali so si tudi ta zdravstveni dom, ki ga vodi dr. Pancetova. Izrazili so željo, naj bi ta zavod dobil še protituberkulozni oddelek. V zdravilišče na Golnik so prišli ob 12. Tam so ogledali in šele po obedu so si ogledali vse zdravilišče. Kosil je trajal do 4 popoldne. Šef zdravilišča dr. Neubauer je gostom lepo in kratko tolmačil razvoj zdravilišča in njegove naloge. Gosti pa so izrazili mnenje, da na vsej svoji poti še niso videli tako legepa in enotno urejenega zdravilišča za tuberkulozne. Gostje so se nato odpeljali po zgornji poti s krasnim razgledom proti Begunjam, iz Beguni pa na Bled. Na Bledu so se žal mogli zadržati le malo časa, samo pol ure. Nekateri med njimi so se kopali v jezeru. Ogledali so si tudi poletno kraljevo rezidenco. Nato so jih avtomobili odpeljali v Ljubljano, od koder so z večernim brzovlakom odpotovali v Zagreb.

Vse njihovo zatiranje, ki jim ga smemo tudi verjeti, pa je, da je bil obisk v Sloveniji višek njihovega potovanja, da so zdravstvene ustanove tiste, po katerih mora svet meriti civilizacijo in kulturo Slovencev ter, da se Slovenija more v tem oziru meriti z vsako še tako visoko stoječo deželo plačamo dolgove do poslednje pare, marveč bi se hoteli, da nas v gospodarskem oziru pograbijo zglo in napravijo za svoje sužnje.